

Løkkes egenbetaling kan være en bombe under pensionssystemet

Skrevet af

Sune Caspersen
Chefanalytiker

Gustav Elias Dahl
Senioranalytiker

Lars Løkke Rasmussen ønsker sig, at de danskere, der har råd, fremover selv skal betale for deres ældrepleje. Men hvis retten til velfærdsydelser afhænger af størrelsen på ens opsparing, vil det kraftigt svække tilskyndelsen til at spare op. Det kan blive en bombe under den danske pensionsmodel, der igen og igen fremhæves som en af verdens bedste.

Kontakt

Chefanalytiker

Sune Caspersen

📞 26 20 02 28

✉️ sc@ae.dk

Der er i øjeblikket en tiltagende debat om, hvorvidt fremtidens velfærdssamfund i højere grad skal baseres på private forsikringer og egenbetaling. Ikke overraskende [mener forsikringsbranchen](#), at forsikringsordninger bør være et centralt supplement til den offentlige velfærd, men også Moderaterne, Venstre og Liberal Alliance omfavner ønsket om privatiseret velfærd.

Særligt Lars Løkke Rasmussen er stemplet ind i debatten. For nyligt [luftede](#) han tanken om, at personer med høje opsparinger helt eller delvist selv må betale for deres ældrepleje i fremtiden. Hans argument er, at vi risikerer at skabe A- og B-hold i velfærden, hvis ikke vi reformerer den universelle velfærdsmodel, som vi kender den.

Derfor vil Løkke lave såkaldte "generationsplaner" med tidshorisonter på 15-30 år, hvilket ifølge ham skal sikre en velfærdsmodel, der hænger sammen.

” *Det er meget svært at få øje på de "kæmpestore strukturelle udfordringer", som Løkke taler om*

Senioranalytiker Sune Caspersen og analytiker Gustav Elias Dahl

"Ellers får vi ikke løst de kæmpestore strukturelle problemer, som generationer efter os kommer til at stå med," siger han.

Men Løkke overbekymrer sig, når han på den måde maler fanden på væggen, og hans model risikerer at være en bombe under vores berømmede pensionssystem.

Ingen "kæmpestore strukturelle udfordringer"

Det er meget svært at få øje på de "kæmpestore strukturelle udfordringer", som Løkke taler om. Finansministeriets fremskrivninger tager både højde for, at vi lever længere, og at vores forventninger til velfærden er stigende når velstanden stiger. Alligevel er de offentlige finanser kernesunde, ikke mindst på den lange bane.

Det er til gengæld ikke svært at få øje på de alvorlige problemer, som egenbetaling på velfærdsydelser kan medføre.

Om vi danskere har råd til en god alderdom er ikke et spørgsmål om, hvorvidt vi betaler for pleje og omsorg gennem skatten eller gennem et forsikringsselskab. Hverken behovet for omsorg eller udgifterne hertil bliver mindre af, at finansieringen klares uden om de offentlige budgetter. Det er snarere et spørgsmål om, hvorvidt vi formår at spare tilstrækkeligt op.

På det punkt ligger danskerne heldigvis helt i top. De danske arbejdsmarkedspensioner blev indført for den brede befolkning med Fælleserklæringen af 1987, og i år er det 30 år siden, vi begyndte at indbetale til ordningerne.

” *Hvis der indføres egenbetaling i velfærden for personer med høje opsparinger, risikerer det nemlig at undergrave netop pensionsopsparingerne*

Senioranalytiker Sune Caspersen og analytiker Gustav Elias Dahl

Hvis man skal nævne en ”generationsplan”, der har bidraget til at fremtidssikre dansk økonomi, så må det være netop udbredelsen af arbejdsmarkedspensionerne. Danskerne har i dag [verdens største pensionsformue](#) (målt som andel af BNP), og vores pensionssystem udråbes igen og igen til at være blandt [verdens allerbedste](#).

Det er påfaldende, at Løkke fremhæver netop arbejdsmarkedspensionerne som det gode eksempel på en vellykket ”generationsplan”. Hvis der indføres egenbetaling i velfærden for personer med høje opsparinger, risikerer det nemlig at undergrave netop pensionsopsparingerne. For hvorfor skulle man egentlig selv spare op, hvis straffen er, at man får frataget sine velfærdsrettigheder?

Løkses forslag svækker incitamentet til selv at spare op

Et problem, som politikerne i mange år har revet sig i håret over, er det såkaldte ”samspilsproblem”, der opstår, fordi pensionisters ret til ældrecheck, pensionstillæg og boligstøtte afhænger af deres indkomst. Tjener man for meget som folkepensionist, bliver man trukket i ydelse, og den slags modregning fungerer reelt som en ekstra indkomstskat.

Problemet rammer helt almindelige lønmodtagere, som netop er i målgruppen for pensionstillæg og boligstøtte i modsætning til højindkomstgrupper. Mange seniorer med helt almindelige indkomster er

derfor i realiteten endt med at betale en marginalskat, som er langt højere end topskat.

” *Løkkes idé om egenbetaling for de velbemidlede borgere kan blive en bombe under de sidste mange års politiske indsatser, som har sikret et pensionssystem i verdensklasse*

Senioranalytiker Sune Caspersen og analytiker Gustav Elias Dahl

Samtidig kan almindelige lønmodtagere ikke opnå en skatterabat ved at spare op, som det er tilfældet for topskatteydere. Pensionsindbetalinger er nemlig undtaget topskat, og personer med høje indkomster kan derfor opnå rabat ved at udskyde indtægter til pensionstilværelsen. Derfor er incitamentet til opsparing mindre for de brede indkomstgrupper.

Politikere har de seneste år forsøgt at modvirke den slags problemer for at tilskynde seniorerne til at arbejde og spare op. Man har hævet beløbsgrænserne for modregning i ydelserne og fjernet modregning i partneres pensionsydelser, hvilket har øget incitamentet til arbejde som pensionist. Og man har indført nye fradrag, for eksempel det ekstra pensionsfradrag, og målrettet aldersopsparingen, så det kan betale sig at spare op inden pensionsalderen. Derfor har man i dag et system, hvor det for langt de fleste er attraktivt at spare op.

Løkkes idé om egenbetaling for de velbemidlede borgere kan blive en bombe under de sidste mange års politiske indsatser, som har sikret et pensionssystem i verdensklasse.

Undergraver velfærdsmodellen

Hvis man bliver straffet for at have en høj pensionsopsparing ved at miste retten til de i dag universelle velfærdsydelser, så undergraver det ikke blot legitimiteten af den skattefinansierede velfærdsmodel – det svækker også kraftigt incitamentet til pensionsopsparing, som i mange år har været en politisk kamp at styrke.

En anden mulighed, som [Cepos](#) har foreslået, er at indføre en obligatorisk arbejdsgiverbetalt velfærdsforsikring. Det er et ret overraskende forslag fra den liberale tænketank. Obligatorisk opsparing fungerer nemlig i realiteten bare som en ekstra indkomstskat, og det er svært at finde gode argumenter for, at dén finansieringsmodel skulle være at foretrække frem for det almindelige skattesystem.

Der findes reelt kun én løsning på denne opsparingsproblematik, hvis man vil indføre egenbetaling: At lade alle borgere betale for visse velfærdsydelser selv - og dermed droppe den universelle velfærdsmodel og afkoble de svageste grupper i samfundet fra adgangen til velfærdsydelser. Men så bevæger man sig langt væk fra det erklærede formål med reformerne: At undgå et A- og B-hold. Man får for alvor et A- og B-hold.

Når Løkke præsenterer reformer, siger han ofte, at bardunerne på teltet Danmark skal strammes. Men med forslaget om egenbetaling hiver han i realiteten pløkkerne op.